

GHEORGHE CRĂCIUN

Exploring my briefcase

Hazámnak rendületlenül

Importcigaretta szívak, az olcsóbbikat. Szenvtelenül gyújtok rá, gépiesen. Kapkodom, valósággal nyelem a füstöt. Interjút adok, könnyen beszélek és gyorsan, okosan szaporítom a szót, csak nehogy belesüljek. Kemény fickó lettem. Szervezetemnek méregre van szüksége és nyugalomra. A cigarettaól kötéltől lesznek az idegeim. Gyorsabban esem túl, amin túl kell esnem. Önvédelem, a szakmai nagykorúság jele. Dohányzom kinn a mezőn is.

Ősz van, lehubolt ruha rajtam. Foltos farmer, gumicsizma vagy elnyűtt, hasítottbőr cipő, kifakult ing. A családi parcellán vagyunk, szüretelünk. Krumplibokrok, zsákok, gépek, szekerek, szüleim, a szomszédok. Nemigen értem, miért oly büszkék a gazdaságukra, nem értem a sietségüket, hogy jön az eső, bedöglik a traktor, nincs elég vödör, nincs fogat, nyakunkon az este. Tudom, nem az én világom. Letüdözöm a földszagot, a fanyar gyomszagot, a krumpliszagot, igyekszem én is. Olcsó cigarettafüst, étel a kosárban, bor a flaskában, víz a korsóban egy halom ruha alatt. A portól van minden. Nem az én világom, hát élénkebb vagyok. „Sose volt még ilyen teli a padlás!” – dicsekszik anyám.

Amitől újabban teli a padlás: egy hatalmas hombár búzának, rozsnak, kólasüvegek, egerek, darázsészek, macskák, kötél meg csiga a zsákoknak, átható lisztzag, gázcsövek, madzaggal átkötött újságkupacok, kitaposott cipők, a sarokban palackok, kannák, befőttesüvegek, levetett ruhák, a bőség netovábbja. Felmegyek a vaslétrán, ámulok, bámulok, arcomra kiül a kétkedés. Nézem, és nem jön hogy higgyem, lehervadok. Változó világ, ebben zajlik az életem.

Igaz, mindennap más zakó rajtam, zoknit meg inget váltok. Az ingeim fogytán. A lakásban reklámhegyek, vettem Seyko órát, eldobható golyóstollakat, olasz cipőket, színes borítékokat, dossziékat, kapcsos irattartókat, ragasztószalag-tekerceket, lakkozott borítójú könyveket, fóliázott könyveket, pacsuliillatú könyveket, öngyújtókat, elhagyom őket folyton, borotvapengéket, kétszer-háromszor használom s eldobom, vettem kivit és megettem, ananászlevet és megittam, vettem brassói látképeket és postáztam őket. Külföldi levelezésem lendületesen leveledzik, a telefon távirányít, a lapok belémlapoznak, a tévé az egérlyukban is telepatizál, a számítógép számon tartja számításaimat, a terek elterelnek, a szavak megszólhatnak, a tudás tudtomra adja, barátaim lebarmolnak, a víz megszív, a szoba uszoda, a légy meglép, az asztal marasztal, kifulladás, fogaim vásznak, nem tudok mit kezdeni azzal a valamivel, ami a lé-

nyem, hagyom, vigye az örvény, néha megfogadom, kétségbeesve megsíratom, szürke, hétköznapi külső és átláthatatlan lila benső, nincsen kiút.

Megnyugtató érzés, van tengerünk. Visz a vonat, hegyek és völgyek,ombok és rétek, kivénhedt, elrozsdásodott teherkocsik, lepusztult állomások, bakterházak, süvít bennük a szél, ócskavastelepek, korhadó fűrésztelepek, drót- meg bádögkerítések, röpít a vonat, kátránypapírtető, vizenyős erdők, elvadult parlagok, szegecselt vashidak, úgy rohanok, mint még soha életemben, az életem valami fix pontot keres. A tudatnak nincs mersze megkeresni, a toll nem tud rámutatni, mosolyognom kell, ha török, ha szakad, szerepelnem a tévében, hogy reggel a szomszéd rámköszönjön: „láttam a tévében áml!”, nyelvemmel borzadva tapogatom vásó fogaimat, s úgy szállok le a főpályaudvaron, olyan hévvel, mint aki meg van győződve, nem hiába utazik, s az átmenetiségből kovácsol magának erényt.

Nyűvöm az életet a mindennapi szokásaimmal, a meszesedő körmeimmal, néha belevájok a tenyerembe, aggódva gondolok puhatestű, érzékeny májra, olyankor fáradt vagyok. Kényelmes így, tudom, hogy hiába minden, a siránkozás egyfajta létforma, cikkeket kell írnom meg esszéket, üvöltözöm meg fröcsögve szitkozódnom, gyakorolnom a szónoklás tudományát, ígéret-nem meg szépítgetnem, okosakat szólnom meg fokosakat, tervezgetnem meg helyezkednem, kikacsintanom a nézőkre, oda se nézsem a klaviatúra billentyűire, írásra bírom tíz fürge ujjamat. És ennem is kell meg sört innom, ruhát próbálnom, szidnom a feketézőket, pusztítatnom az ismerősöket, bíznom a megbízóimban, taxiba vágnom magam és odaérnem.

Egy dolog izgat, a csömör filozófiája. Nem kíváncsi rá senki. Az emberek nevetnek, bevásárolnak, fizetnek, szenvednek, álmukból felriadnak. Ülök a széken, a képernyőt bámulom, nyelem a sugárzást, fényével pislogok én is. Érzem, hogy öregszem, ledönt az ágyra, fejem viszolyogva a párnába fúrom, fülemben ricsajognak a munkásnegyedek, kudarcaim sárba tipornak, fáradtság, közöny, fáradtság, közöny. A gyanú mámora agyamban, hagyom szeretni magam, szétszedni, apróságokba veszni, hagyom, támadnak, imádnak, előretolnak, élveboncolnak, megfosztanak, kitagadnak, kitárgyalnak, szimpla toldalék leszek. Hagyom szeretni magam, vesztegetem a szabadságom, az időm azzal, hogy hagyom szeretni magam, eltolom magamtól, sorompót állítok, bolyát, zátonyt a vízbe, alkalmi ruhákba bújok, álarcot öltök. Menekülési útvonal.

A rutinra hagyatkozom meg érzékenységem mámoros tudatára, sablonokra hagyatkozom, az erkölcsi jóra, kisdéd vágyaimra, alig beszélek és fosom a szót, kurrogva hallgatok, várom a csodát, a megkeresést, a felkenetést, várom a nagy megvilágosodást, az istennek se történik semmi. Nézem a falat, kezes tárgyaimat, titkos zálogaimat, ittlétem jeleit, a dobozokat, a tollakat a pohárban, a számítógépet az asztalon, a festményeket, a kazettákat, lámpákat, modulokat, tengeri kavicsokat, a szárazvirágot, a csoportképeket, a monitort, klaviatúrát, né-

zem a gyepet, a veteményest, a zöldet, az erkélyeket, az erkélyeken az emberek, a kocsikat, kutyákat, a szélfúttá szemetet, a seszínű eget. Tarkóm már zsibbad, kicsit ledőlök, megjavítom a süket telefont, idegesít, ha csörög, érzéstelenítésről beszélek, érzéstelenítésről írok, érzéstelenítem magam, szabadulni kéne, magányra vágyom, hegyi házra, szállodaszobára, eldugott barlangra, két emelet között bedöglő liftre. Jó a tétlenség, leépít. Órzi arcomat, kezembe löki a pórázt, sétálni küld a kutyával, ott éltet szürkén, jeltelenül egy beprogramozott fikcióban. A program én vagyok.

Tudom, veszve már minden. Hogy itt ülök könyveim között, csak becsület dolga. Elemzek, de nem értem, rá is jövök, de nem viszem végig, rátalálok, de nem lelem. Azt várják, erős legyek meg magabiztos, olyan vagyok, mint napon olvadó jégcsap. Valami fogy bennem, akár a szappan. Akár a gyertyaláng, leég. Kiüresedő kapcsolatok, értem a mechanizmust, és van kiút. A szintizta semmibe. Kéne egy fix pont. Már azt se tudom, hogyan kell egyenest húzni. Importcigaretét szívok, az olcsóbbikat, piacon veszem, a pulton cukor, olaj, kávé, nápolyi, szalvéta, mogyoró, bors. Elveszem, fizetek, s megyek.

NÉMETHI RUDOLF fordítása

Crăciun, Gheorghe (1950, Tohanu Vechi/Töröcsfalva – Brassó megye): prózaíró, esztéta. Bukarestben szerez bölcsészdiplomát, majd tanár; 1990-ben az Interval című folyóirat egyik alapítója. Jelenleg a Paralela 45 című folyóirat főszerkesztője, a brassói egyetemen tanít.

IONELA LĂZUREANU